

KÉLET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, csütörtök, október 27

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	16 frt.
Egész évre	8 „
Fél évre	4 „
Negyedévre	1 „ 50 kr.
Egy óra helyben	1 „ 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főter 12-ik szám.

Kéziratok nem adnak vissza.

Tizenegyedik évfolyam.

Előfizetési felhívás

„KELET” tizenegyedik évfolyamának utolsó, október–decemberi évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 „ 50 kr.

A „Kelet” szerkesztősége.

A HABARÉK.

(Két közlemény.)

I.

(T.) Saját kárán tanul a magyar!

Ha parlamentáris életünknek a mai tapasztalással kezdenők? még csak baj se lenne, amde mikor dologhoz fogtunk, még nem értettünk hozzá; azt hittük, hogy: fenékük tejjel! Hatvanhat millió deficitre vittek föl hét év alatt! Tiszta Kálmán 66 millió deficitet vett át a kormányzást!

Nem akarom elítélni Lónyayt, a miért hogy mindjárt oly magas hangon kezdte, de mégis, azt hiszem, nagy szerencsétlenségünkre volt: hogy nem Tiszta kezdte. Lehet, hogy ő is hibázott volna, amde ő hamar észre szokta venni hibáját, hamar ki tudja magát venni. Aztán meg Tiszta nem „gsecht ember”, tisztán államférfi, és annyi vállalatba, a mennyibe Lónyay az országot belevitte, ő bizonyosan nem vitte volna, és Tiszta Kálmán „Gründerek” közt nem fogja látni az ország soha! Lónyay most is azok közt van, azok közt is volt mindig. Egyik az államnak, a másik magának való ember!

Hatvanhat millió deficitből kivergődni: óriási egy feladat! Hogy mily körülmények közt vette át a kormányzást Tiszta Kálmán? azt a külföldi tőkepenésznél senki jobban nem tudja. Láttam azt az a külföldi tőzser, hogy Lónyay meg Kerkápoly mit csináltak, de nem is bírtak volna már kölcsönt kapni; hanem azt is látta azután: hogy Tiszta Kálmán mit csinált. Rajta volt annak szemé, a Lónyay meg Kerkápoly úján épen úgy, mint a hogy a Tiszta Kálmánén rajta van. Láttam, a mint azok az államot a legveszélyesebb hínárba vitték és pénzért már reszketett, hanem aztán azt is látta, a mint Tiszta Kálmán az ő soha meg nem hálálható önfeláldozásával és önmegtagadásával kiemelte. És a pénztőzser levette Tiszta Kálmán a kalapot: Uram, parancsolj, és én szolgálatodra állok minden pillanatban!

Nem az teremtette hát meg a mi hitelünket, hogy Európában sok a pénz, mert a pénz épen azért sok, a miért, hogy hitel nincs. Európa azon államai, melyek a hitelt leginkább igénybe vették, ma már nem kapnak: hiszen Oroszország, Törökország, Olaszország stb. felvették az egész világ pénzét: de nincs hitel!

Mert hát hol van az a pénzűség? A bankokban, a pénzpiacson. Ez megfordítva volt a „Krach” előtt, mikor a bankok üresek voltak, s a pénz a kormányok, meg a közönség kezén forgott. Hanem a „Krach” a pénzpiacokat nagy dologra tanította, arra f. i. nézzétek meg, hogy kinek adtok. Azóta a pénz a pénzűségek behúzták, s kinek még ma is hitelt van; az nem cserélget pipát mindezzel. A pénzűség tehát nem csúszkált hitelt, sőt ellenkezően: a hitelvesztés, a tartózkodás csinálta a pénzűséget. Ma csak annak adnak, kinek tökéletes hitele van.

Mikor tehát a trónbeszéd azt mondta: pénzügyaink rendezvék, — hát a legnagyobb önbizalommal mondhatta. Nem a deficit megszűnését értette az az alatt, — nem tulajdonítván csodátévő erő Tiszának és Szapárynak sem, hanem értette azt: hogy a külföld előtt az eljátszott hitel helyreállt. El volt pedig játsza a hitel azon könnyelmű gazdálkodás által, melyet a Lónyayak és Kerkápolyak véghez vittek, mert a pénztőzser azt látta, hogy az államnak így csak bukni lehet és a bizalom tökéletesen elveszett;

ma azonban ellenkezőt lát a pénztőzser. O ismerte azokat a hajszálmérésztő viszonyokat, melyek közt Tiszta az állam vezetés gyepőlőt kezébe vette és látja, hogy mily biztos kézzel vezette azt a száraz felé és vezetni folytonosan. Hát most azt mondja: ennek a kezére rá merem bízni magamat. És a bizalom így állt helyre!

A habarékknak csak a szája jár, meg a tolla perczeg, hanem itt: — tények beszélnek. Neki semmi sincs jól, hanem a Rothschild csoportot kell megkérdezni, hogy mit szólna egy oly kormányváltozáshoz: mely a gyepőlőket a rég ismert könnyelműeknek és ismeretlen új matadoroknak kezébe adná? — A Rothschild csoport tudna arra nagyon szépen megfelelni. Majd adna az felfelvilágosítást a közvéleménynek szóval is, ha t. i. nem elég az, a mit a pénzpiac az ellenzék diskurálására válaszol.

Nós tehát ennyit láttam szükségesnek elmondani, mielőtt a pénzügyminiszter előterjesztésére, pénzügyi helyzetünk áttekintésére térnék. Annnyit láttam szükségesnek elmondani: hogy 66 millió deficitből kibontakozni a rémséges feladatok közé tartozik, s ha az a deficit ma 25 millió, hát 40 millióval már kevesebb!

A hadmentességidőjéről szóló 1880. XXVII. t. cz. I. §-a 3. pontjának, vagyis a katonai szolgálatból nem a szolgálat által előidézett testi hiba miatt elbocsátottak adókötelezettségének megszüntetése, illetve a törvény ezen pontja végrehajtásának méltányosabb szabályozása iránt Sárosmegye közönsége — mint az Országgyűlésnek — tisztelettel intézett az országgyűléshez, melyben többi közt az is kérelmeztek, hogy ha az időbeli elbocsátást maga után vonó testi hiba, nem a szolgálat által okozottak állítatik, ezt a pénzügyi közeg végyes katonai és polgári bizottság előtt tartozék bizonyítani. Ezen felirattal Sárosmegye pártosa lett az összes hazai törvényhatóságoknak megküldötte.

A DUNAI KÉRDÉS JÖVŐJE. *)

— Delegátusaink figyelmébe —

Budapest, oct. 15.

Fentforgó külügyi kérdéseink közt a legakutabb jelleggel bír és épen azért az összes delegátói szakszerű bölcsességét a legnagyobb mértékben igényli a dunai kérdés.

A mint közeledik az európai dunai bizottság új ülésének megnyitása: ép azon mértékben emelkedik a kérdés aktuális jellege s azal együtt a román sajtó izgatása. Nagyon sajnálom, hogy a román sajtó ezt a kérdést választotta agitációs eszközzé, de teljesen értem. Nincs természetesebb mint az, hogy egy függetlenségét végre megnyert állam polgárai legérzékenyebbek épen az oly kérdésekben, a melyek állami függetlenségüket bármely oldalról is sérteni látszanak. Ily színen lett pedig kezdetül fogva előtérítve a kérdés és Bolotku bukása óta a Brătianu-Rosetti párt sohasem igyekezett e tendenciának gátat vetni. Az izgatottság tehát élesebb ma, mint volt s nagyon csatlódnak, a ki a „Románia Libera” kifakadásaiiban elszigetelt journalistikai hangot láttna csak.

Az 1815-iki bécsi béke csak elvet mondott ki, a melyet a párisi 1856-iki béke formaiázott és tett gyakorlativá az európai Duna-bizottság felállítását által, melyet az 1870-iki Londoni értekezlet 14. évre meghosszabított, s melyet a berlini szerződés 54. cikkelye jövőre — az 1883-iki lejárát előtt egy évvel beadandó javaslat alapján — a signatarius hatalmak egyező belátására bizott. Meg kell jegyeznünk, hogy az európai bizottság egész koncepciója a signatarius hatalmak teljes egyetértésén — nemine contradicente — alapul csak, s ha a hatalmak bármelyike nem hajlandó a bizottság továbbra fennmaradásához hozzájárulni: akkor a bizottság magamagától teljesen megszűnik. Hogy mi következik azután? speciális nemzetközi szerződések vagy a rioerai államok egyetértése? — arról nincs intézkedés! csak annyi tény, hogy az európai közjog jelen állásában a signatarius hatalmak akármelyikének vonakodása ipso facto megsemmisíti 1883. végén a bizottságot.

A b. Haymerle-féle Avant-projet történetét.

*) V. ö. az „Ellenőr” holnapi számát.

be és relatív érdemébe nem akarok ez alkalommal belebocsátkozni. A multkor azt hiszem részletesen kimutattam a vizsás helyzetet, melybe ezen kérdésről keltt diplomaták szemben a berlini congressus alkalmával elfoglalt álláspontjával. Most, szemben azon határozott ellenszenvvel, a melyet Románia és a Románia háta mögött álló signatarius hatalmak mutatnak az Avant-projektvel szemben; szemben a francia és olasz kormányok legalább is problematikus becsült közvetítésével, és az angol merevséggel, csupán a quid tunc kérdésében akarom elmondani igénytelen nézetemet.

Az Alduna kereskedelmi története felette érdekes része lesz a hazai kereskedelem történetének. Azon domináló állás, melyet keleten elfoglaltunk, a Szulina megnyitása óta rohamosan hanyarlott. Azon bizottság, mely az Alduna kereskedelmi kibontakozására a magyar kormány által küldött ki, s melynek én is szerencsés voltam tagja lehetni, a visszanyomtatást a tengeről az egész vonalon tapasztalta. A mikor az oravicai kiútnál közén Gurgevóban is csak nehezen versenyez az angollal; mikor a vas Li verpoiból olcsóbb Ruscsukban, mint Aninából; a mióta az Apolló-gyertyát a marseillei, a magyar czukrot a francia váltotta fel a tengeren át, azóta főleg a brassói áruk, a székelyi ipar bántulatos elcsúsztatása tartja fel csak a küzdelmet Romániában egész Galaczi, poharával egész Tulcsai, Bulgáriában pedig apró árúval egész az esküdjmai híres vásárokg. De majdnem fokozatosan lehet látni, mint nyomja vissza a tengeről a Dunán feljövő angol és francia verseny a Dunán lefele menő osztrák és magyar árukat, s majdnem apodiktice lehet mondani, hogy — bármily jelentékeny is még ma is kivételünk — piacunk öszsebb és öszsebb fognak szorulni, egyaránt nagy kárunkra mindezt is, s a velünk e téren ugyanazon sorsot szenvedő osztrákoknak is.

A mint érezzük a verseny nyomát, a kétségkívül épúgy érzik annak előnyét a signatarius hatalmak. S ugyan mi volna a következzése annak, ha külföldi kormányunk határozott állást foglalva el ezen kérdésben, azt mondaná, hogy vagy eltagadjuk az Avant-projektet, a mint az a monarchia érdekeinek és méltóságának megfelel, tehát nem úgy, hogy az európai bizottság hatásköre — kisebb arányokba bár — egész a vaskapig feljőjön; vagy pedig ha ez nem fogadtatik el, úgy Ausztria-Magyarország már ezenel kijelenti, miszerint 1883 végén az európai bizottság mandatumának meghosszabbításához hozzá nem járuland.

Ez merész és nagy horderejű szó volna minden esetre. Eltekintve tehát a jogi oldalról, a melyre nézve azt vélem, a fentebb elmondottak után semmi kétség sem foroghat fent, meg kell e kérdés mindennemű következményeit alaposan fontolni s a mérleget elfogulatlanul állítani fel.

Az alternativa első részében, ha t. i. a signatarius hatalmak, s azoknak nyomása alatt Románia enged jelenleg elfoglalt álláspontjából, s az európai bizottság hatáskörének újabb kiterjesztése nélkül a monarchia, érdekei és méltósága körülbelül a b. Haymerle-féle avant-projektben megjelölt módon megvédetnek: akkor a kérdés meg van oldva, s a monarchia az elért nagy sikerhez öszintén gratulálhat magának.

Csak az alternativa második esetében merülnek fel a komoly aggodalmak. Igaz ugyan, hogy mindnn valószínűsége szerint a signatarius hatalmak legközelebbi és legfontosabb érdeke levén az európai dunabizottság fenntartása annak fenntartásáért oly másodrendű kérdésben, mint a minő rájuk nézve a Vaskapu és Galatz közlővő dunai szakasz adminisztrációja, engedni fognak; de ellenkező non putarammel is kell számolnunk s annak esélyeit is komolyan kell mérleghetünk.

A dunai bizottság megszűnése pénzügyi nehézséggel nem fog járni. A Szulina biztosítékára felvett kölcsönök gyorsan amortizáltnak, és mindenesetre teljes hypothekát nyújtanak. — Hogy a kezelő és illetőleg ellenőrző közeg más lesz, az bizonyára nem változtat a helyzeten. Maradnak a tisztán technikai nehézségek. A sonveráin államok — s ez az európai bizottság létjogosultsága — nem fognak oly gondosan felügyelni a Szulina hajózatására, mint nemzetközi bizottság. Románia érdekei ugyan teljesen azonosak ma is a Szulina szabadságával, de Oroszországi csak részben, s a pénzügyi nehézségek — támogatvatva esetleg politikai nyomás által is — könnyen reábríthatják Romániát is a torkolat elbanyagolására, a melynek sorsa már

csak a műszaki erők hiánya miatt is kevésbé van biztosítva a sovereign államok kezében.

A legrosszabb helyzet a Szulina elhomokosodása. Ennek következménye az, hogy az 1815, 1856, 1871 és 1878. szerződések hasztalan biztosítják a Duna szabadságát, meggátolva azt az iszap. És mit veszünk mi ez esetben? A Dunagőzhajó-társaság odessai járatát s pontum. Mit nyertünk? Nyerjük azt a politikai előnyt hogy Oroszország hajói nem közlekedhetnek Bulgáriával; és mindenek telett nyerjük azt a közgazdaság változást, mely szoriat az aldunai piacokon, Bulgáriában és Romániában visszaállítatni a régi helyzet: a mi közgazdasági absolut urel munk, a mennyiben a verseny a nagy távolság miatt — mit a Duna nem fog paralyisálni — a nyugati iparizsókire nézve lehetetlen lesz. A veszteség és nyereségszámla oly egyenlőlen, hogy a mérleget felette könnyű felállítani.

Ha a Szulina a suverain államok kezelése alatt is meg marad jelen állapotában: a helyzet változatlanul marad az, a mi volt. Ha van a signatarius hatalmak egyezőségének és szerződéseknek hatálya, ugy e tekintetben nincs veszély; ha nincs: ez ugy is bellum omnium contra omnes, akár van dunai bizottság akár nincs. Egyes államok terrorizálása — eltekintve a nemzetközi szerződésekről, — különben s lehetetlen, mert csak mi leszünk jelen.

Azt hiszem, hogy a St.-jamei kabinet érzi a nehézségeket s mielőtt egyszer általunk ko, molyan felállítatik, az alternativa, onnan fog jönni a segítség a román susceptibilitások legyőzésére. És ha nem: akkor nem veszítettünk semmit: szóval: legerősebb meggyőződéseim szerint oly lépést tetünk meg, a mely politika és közgazdasági tekintetben egyaránt előnyös, a mely új életet ad székelyeinkbe, és a mely a monarchia méltóságának, önértékének egyedül felel meg.

György Endre.

LAPSZEMLE.

A „Hon” írja: Hirlapiról kötelezőségeket mulasztanak el, ha fel nem szólnának a főváros közbiztonsága érdekében.

Midőn a fővárosi rendőrségre vonatkozó törvényjavaslat tárgyalatott, ezt egy oldalról sem vonták a közbiztonsági szempontokból bírálat alá, hanem a jogbiztonsági és az autonóm piaci rendőrség külön követelményei szempontjából és szerintünk itt a hiba. Tehát sem azt nem lehet állítani, hogy „rendés”-ben, mely az állami adminisztráció legmegerősebb követelményeinek is megfelel, van a hiba, sem azt, hogy a kormány hibás vagy hiányos koncepciója, szervezése lenne oka a jelenlegi állapotban mutatkozó kellemetlenségnek. Ezen a címen hiányzott az előzetes kritika és így teljesen hiányzik az utólagos szemrehányás jogosultsága is.

De azért, mert a rendőri törvényre nézve sem azt nem mondhatjuk, hogy hibás alapon nyugszik, sem azt, hogy hibát az ellenzék vagy bárki is ilyen alakban előzetesen feltűtetett, egy szóval sem állíthatjuk azt sem, hogy a jelen állapot rendén van, hogy az ürítető, hogy a kormány és a közönség összedugott kézzel nézzék azokat a megdöbbentő kihágásokat, mikről a hirlapok ugyszólván mindennap furcsa híreket tudnak közölni. Ellenkezőleg: minél lelkiesmeretesebb volt a kormány iparkodása, hogy a főv. rendőrséget feladta színpalánra emelje, minél nagyobb (és jövő évben is fokozódó) áldozattal járt ez, ugy az államra, mint a fővárosra nézve, annál szorosabb kötelezőségünk rámutatni a kintősekre, és ha nem is vagyunk annyira beavatva a kérdés szívevényeibe vagy nem is sietünk, mint némelyek, elhamarkodottan a bűnbakot is megtalálni, hol a kormányban, hol a „rendés”-ben, hol az egyénben, mindamellett hangsúlyoznunk és követelnünk kell, hogy a kormány és a rendőrség főnökei lássanak erélyesen a baj okainak kutatásához és azok elhárításához; mert minden államban, de főleg nálunk és főleg a mi fővárosunkban, a közbiztonság oly nélkülözhetetlen feltétele a forgalom és hitel fejlődésének, hogy annak legkisebb megromlása avagy csak rossz hírbe kerülése is milliókra menő károkkal és évekkel felérő hátramaradással lehet összekötve, nem is nézve azt, hogy a polgároknak is első legjogosultabb igényük a vagyon- és életbiztonság.

Az „Ellenőr” írja: A megyék háztartásáról szóló törvényjavaslat csak egy láncszemet képez azon nagy és következetesen haladó reformműben, mely közgazdaságunk gyökeres megújítására irányul.

A politikai radicalismus, a tudós doctrina-

Hirdetési díjak.

Egy négyesűz centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppalik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhan) der Wollzeile 36. Hasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Hasenstein, és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapestben Szervitátor 8. sz.

Újtitkái csekkok

garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

Árvotól kóba s

háznak emléktáblávali megjelölése iránt, mint már tegnap említettük.

A pénzügy miniszterhez küldött bizottság jelentést tett a városnak, hogy a reá bizott ügyben eljár, s a hus fogyasztás s valamint a ezenkor, kávé s söradóra nézve a miniszterium be- loegyezt, hogy a város azt önmaga kezelje, de 17 ezer forinttal kíván többet mint a menyit a város felajánlotti.

A polgármester indítványozza, hogy a közgyűlés bizza meg a tanácsot, az adók kiróvá- sá és bebajtásával.

A közgyűlés elfogadja az indítványt. Ezután áttér a gyűlés a tárgysorozatra. Kihirdetett az 1881-iki 57. törvényzikk, mely a német birodalommal kötött kereskedelmi és forgalmi szabályzatra vonatkozik.

Másodszor felolvastattott a dr. Haller Károly által beadott interpellációra, a rendőrség intézkedése ellen a piaci elővásárlások ügyében a miniszteri leirast, mely szerint a belügyminis- ter ö nagyméltósága a rendőrkapitányi eljárást felülvizsgálva azt megváltoztatja, illetve meg- semisíti.

Harmadszor a virilisek névsorából többben kimaradtak és eziránt a belügyminiszteriumhoz folyamodtak. A belügyminiszter leiratában a folyamodásokat elutasítja, miután kalló időben nem jelentkeztek.

Negyedszer a közmunka bizottság több városi lidnak kijavítását szükségesnek tartotta, s e végből megbizta a városi mérnököt, hogy ez iránt a tervezetet és költség előányzatot to- gyoz meg.

A városi mérnök erre betérjesztette költség- vetését, melyben a városi lidak kijavításának költsége összesen 4480 ft 50 kr-ra rug.

A városi közmunka bizottság véleményé- ben e költségvetést elfogadja s áttette azt a második szakosztályhoz. A második szakosz- taly a maga részéről azt véleményezi, hogy csakis a németek pallójának és a borjumiái lidnak kijavítását adják ki nyilvános árverés ut- jan: a többieket pedig megbizható iparosok ál- tal magán uton csináltassák meg.

Hirschfeld Szepe bácsi azon ajánlatot adja elő, hogy csináltassa meg már egyszer a város a németek pallóját becsületesen, mert hát csak pár éve, hogy csinálták s már is, javítani kell.

Pall Sandor nehány szóval megjegyzi előtte szóló beszédjére, hogy arról nem tehet senki, ha a víz a pallót elmossa, ezt meggátolni nem lehet. Különben is a pallót nem pár éve, de talán több mint 20 év óta nem kellett javítani mosta- nág.

6 akarja megmondani az igazat. A németek pallóját 1839-ben ő csinálta, és az oszlopokat a hogy akkor csinálta, azok még most is úgy álla- nak. A nagy gátat már azóta kétszer vitte az ár, de a németek pallóját egyszer sem. Most 8—9 éve csak javították a pallót.

A közgyűlés elfogadja a szakosztály véle- ményét,

Következett a tárgysorozat 5-ik pontja, mely a közgyűlésnek legkiválóbb mozzanata volt, ez keltette ugyanis a legzajosabb vitát.

A kabalapataki és a város tulajdonát ké- pező erdő fainak eladásá iránt az árverési feltéte- lek, árverési hirdetmény és szerződés felolvasása.

Tiszti ügyész, Tamási József, előadja, hogy miután a közgyűlés már ezelőtt két hónappal az erdő fainak eladását elhatározta, egyuttal megbizta a tanácsot az árverés hirdetése és fel- tételeinek, valamint a szerződési törv megkészi- tésével. A tanács szakosztálya megállapította a

tervet, miszerint az erdő fája szálanként adas- sák el. A kiküldött bizottság felszámította, hogy körülbelül 27327 szál fa van az eladásra kijelölt erdőben.

Az árverési hirdetés felovastatik. Ez ma- gában foglalja, hogy a kikiáltási ár a 3 ft 65 kban megállapított becsár szálanként s a fa- nak körülbelüli vastagságát, míg a magasságról említés nincs téve.

Ebből indult ki a vita, melyben többen vet- tek részt.

Nagy Lajos szükségesnek látja, hogy leg- alább a minimalis magasság is kitéssék, hogy így a venni szándékozók már a hirdetésből tá- jékozódhassanak a vendő mennyiség felől.

A polgármester megjegyzi, hogy mint már volt is eset róla, a vásárolni kívánó személyesen fog előbb meggyőződni a fak minősége felől.

Pákey városi mérnök szintén kívánja az átlagos magasságot vagy pedig köbmoterenként megjelölni, mert így a külföldi vevők is hozzá- vetőleg ki tudják számítani a feldolgozható fa munka mennyiségét.

Bartha Miklós hasonlóképen kívánna kiten- ni a magasságot is, azonkívül nem látja helyes- nek, hogy a fának előnyeit elhallgassák. Kíván- na ha tekintetbe vennék a fának hasítható ké- pességét is, s talán hozzá lehetne tenni a többek közt, hogy még donga készítésre is alkalmas.

Pákey mérnök ezzel szemben, bár meg engedti a fa e jelzett előnyeit, de ezt nem tar- taná helyesnek a hirdetésbe kitenni, nehogy aztán felölösség háromoljon belőle a városra.

Dobál Antal hasztalan idővesztégetésnek tartja az egész vitát s indítványozza, hogy a tanács osztossa ki kölönymatban a hirdetés és árverezési feltételeket a tagok között, s aztán a bővebb tárgyalás halasztassék el a jövő őrés.

Dobál után Szász Béla derült hangulatot keltő kedélyes speechet tartott, melyben kü- lönösen felelosleges és helytelennek mondja, hogy a közgyűlés inpleno adja beleegyezését egy olyan dologhoz a melyből esetleg a városnak kár- térítési pere eredhetne. — S ha majd a vá- rostól 1—200.000 forint kártérítést követelnek akkor majd a város közgyűlésére hivatkozzék.

A közgyűlés csak elvileg döntheti el az erdő eladását vagy nem adását.

Ha az eladást a törvényhatósági bizot- ság testülete elfogadta, van e városnak tisz- ti ügyész, ennek feladata ama feltételeket szá- batosan kidolgozni. Vagy a közjegyzőt bizza meg. Végül kívánja, hogy a felelősség legalab- b moraliter egyedül a tiszti ügyészre terhelje, a kin esetleg a kártérítést fellehesen venni. Kívánja, hogy a jegyzőkönyvbe tetessék be, ugyan, hogy Szász Béla tiltakozik az ellen, hogy ő vagy bármi néven nevezendő utódjai valamikor felelős- ségre vonathassék.

Dr. Haller csatlakozik Szász Béla véle- ményéhez, és csak a helyi iparosok érdekében óhaj- taná, hogy az eladásra szánt fából 5—6000 da- rabot azok számára tartanak fenn.

Balla László helyesli Haller indítványát, Losonczy és Gergely iparosok ellenben észle- sítlenségét vitatják, miután helyi iparosnak többre jöjné az ideszállítás költsége.

Szólunk meg dr. Fischer Lajos, Bartha Mik- lós, Bogdán István, Nagy Lajos, stb. s végre elhatározzák, hogy a közgyűlés csakis elvi kér- désekben dönr. Mire a tiszti ügyész felolvassa utólag az árverési feltételeket, árlejtsi hárde- tét és az eladási szerződést, melyek elfogad- tatnak.

Dr. Haller csak is formalis kifogást talál, hogy a szerződésben mindenütt városi képviselő

— Ugy van, mivel oly hű és esz- telen voltam oly embereket szeretni, kik nem érdemelték meg s mások jóllétével nem sokat törődtem csak a magaméval, s ha kegyed nem oktatott volna, s meg nem tanit, hogy valami jobbat is tegyek ennél, s ha kegyed jó példát nem mutat nekem, melyet azután mindig követni igyekeztem, úgy egyesem soha sem gon- dolt volna arra, hogy engem megszerese- sen sem eszébe nem jut, hogy a kis Grá- cikának ki anyja lehetek, s Kitty szere- tettel pillantott le a kis lányra, ki nyá- jasan simult hozzá. Jövendőbeli férjem lelkész Gertrud és nagyon jó ember. Csak gondolja el, ily gyermekes portéka, mint én, legyen egy lelkész nejevé!

A részvét, melyre Kitty számított nem tagadtatott meg tőle, s Gertrud, ki maga is könnyben uszó szemekkel tekin- tett reá, biztosította őt, hogy szívéből részt vesz örömében.

Ezalatt a kis Gracia, ki egyik ke- zével meg mindig a Kittyt fogta, másik kezét némán a Gertrudéba helyezte, s mi- dön ez először a gyermekre alapillantott, felismerte, hogy ugyanazon lányka, kit a Satarogai társalgó teremben üldözőitől megszabadított volt.

Kitty örült e véletlennek és Gertrud látva a nagy változást a gyermek külse- jén, s öltözetén multkori találkozásuk óta, midőn meglátszott rajta mennyire hiány- ját érzi a női kezek gondos ápolásának, még inkább meggyőződött, hogy a fiatal lelkész helyesen választotta ki leendő életlarsát.

bizottságról van szó, holott annak a hivatalos czime törvényhatósági bizottság. Kijavittatik.

Szó volt még az írásbeli ajánlat idejéről is, meg lett állapítva, hogy írásbeli ajánlatokat az első szóbeli ígért tételig lehet elfogadni.

Főispán ö méltósága javasolja, hogy a pol- gármester bizassék meg, hogy az árverésre há- rom képviselőt hívjon meg, kik ellenőrzés czél- jából azon jelen legyenek. Elfogadják.

Miután az idő előhaladt a közgyűlés holnap 26-án déltán 3 órakor folytatattik.

Ezzel az ülés feloszlott.

Az országos phylloxera-bizottság gyűlése Budapesten.

Tiszelt Bizottság!

Mint a Bernben tartott phylloxera congres- suson működő megbizottaink jelentéséből kitű- nik, az ezen congressuson képviselt államok a forgalom egyéb megkönnyítése mellett külön- sen kívánják a meleg házi, kertii és dísznövé- nyek forgalmának némi elővigyázati rendszabá- lyok mellett leendő felszabadítását.

Tekintve azonban, hogy a phylloxera-vész ily növények általi elhurokolásának veszélye épen nincs kizárva, Magyarország megbizottja mai napon táviratilag utasítottott, miszerint az engedményben tovább ne menjen és hogy oda- hatni törekedjék: miszerint az ily növények be- hozatala érdekelt kormányok által esetről-esetre legyen csak engedélyezhető.

Ezzel szemben pedig a esomege szőlő kor- látozatlan forgalom szabadságát továbbra is fen- tartani igyekezzék.

Az állandó phylloxera bizottság szept. 13 —14 iki ülésében hozott határozat értelmében a szentendrei és kesesei infectiók foganatba vett teljes kiirtása akadályt szenvedett, a mennyiben az időközben végrehajtott részletes területmeg- határozás alkalmával kiderült, hogy mindkét helyen 5—6 holdat kitevő terület van teljesen in- ficiálva: miután ezen területeknek mikénti ke- zelésére nézve a t. bizottság véleménye meg- hallgatandó, eziránti megállapodását tisztelettel kikérjük.

Azon területek közül, hol még az irtás ke- resztülvitele elhatározottott Baranyamegye Szent- márton pusztán Szily László féle szőlőben tény- leg inficiált terület kiirtatott.

Ezen területtel közvetlen összefüggésben áll a szőlő másik része, melybe — habár most még phylloxera rovar találni nem lehetett — az infectio valószínűleg átterjedt.

A mennyiben pedig az általam ott f. hó 11-én megtartott értekezési tudomást azo- reztam arról, hogy a gödrei határ állig két ki- lóméternyire fekvő szőlő a legnagyobb veszély- ből forognak, szűkségemnek látom ezen kis te- rület teljes kiirtását sürgősen foganatba vétetni.

Tekintettel arra, hogy az ottléttem alatt, birtoktól távollevő Szily László országgyűlési képviselő ur az irtás keresztülvitelének a mun- kálattal megbizott dr. Müller Ottó jelentése sze- rint, állítólag ellenszegtét volna; kinyilatkoztat- ván, hogy szőlője természet élevení kívánja ad- dig, míg az a rovar által el nem pusztul: mélt- oztassék a t. bizottság e tekintetben követendő eljárás iránt szives véleményét nyilvánítani.

Kiskesziben az irtás hasonlóképp keresztül- vitetett, tekintve azonban, hogy ezen 6—7 hold — teljesen izolált szőlőterület — szörványosan egészen inficiáltnak tekinthető, annak a télen való teljes kivágása hozatik javaslatba.

A birtokos csak azt óhajtaná, hogy a szőlő kárak elégetéséről fölmentessék.

Kitty szerette volna leírását adni kedvességnek, de a theára hívó csegettűi hangja kényszerítette őket, minden to- vábbi közleményeket, máskorra halasz- tani.

Mr. Graham kényelmes, otthonias szobája, soha sem nézett ki oly otthonia- son, mint ez estén.

Az időjárás enyhe volt, de a csen- des tűz, melyet Clinton ur fűvett gyuj- tottak a kandallóban, még sem tette a szoba légméréskét igen melege. A fiata- lokat azonban száműzte egy távolabbi zugba, s a kandalló közelét átengedték Grahamnének s Emiliának, kik a pamla- gon ültek, s mr. Graham és mr. Clinton- nak, kiknek támlás székeik átellenben álltak.

E bérendezkedés lehetővé tette, mr. Grahamnak, hogy egész este fesztelenül beszélgessen vendégével, valamely őt ér- deklő fontos tárgyról, még beszédes neje, önmagát s Emiliát mulattatta utazása, s kalandjai elbeszélésével. A szoba legtul- sós zugában asztal állt, rajta nagy kép tárczával, mely szép rézmetszeteket tar- talmazott, ezeket mr. Graham hozta haza nem régiben tett utazásából, melyek egész sereg látképét tüntettek fel, Európa kü- lömböző tájairól. Gertrud és Kitty figye- lemme nézegették a képeket, s a kis Gracia, ki Kitty ülében ült, s Fanni, Ger- trud válla fölé hajolva, mohó vágygal hallgatták a fiatal hölgyek magyarázatait.

(Folyt. köv.)

Tisztelettel jelentem a t. bizottságnak, hogy Zombor sz. k. város határában phylloxera vész constataltatott.

Az infectio a többi szőlőktől szántóföldek által egészen elszigetelt területen fekszik és egy 1050 négyyszög öl területi szőlőben összesen 496 □ ölét foglal el.

Ezen inficiált területnek szénkénneggel va- ló irtása elhatározatván az haladéktalanul fogana- tosítottott.

Végre tisztelettel jelentem, hogy Nehrer Má- tyás rozsnói gyáros vaskereskedőnek a minis- ter ur ö nagyméltóságához beadott kérvényére, melyben saját költségén, a phylloxera irtására alkalmazandó szereti kipróbálása végett, phyllox- era lepett terület egy évre leendő átengedésétől folyamodott, a szendrői phylloxera kísérleti tele- pen egy megfelelő nagyságu terület, egy évi időtartamra rendelkezésére bocsátatott.

Teljes tisztelettel levén,

Budapest, 1881. oct. hó 18-án.

alázatos szolgálja:

Miklós Endre,

bor. kormány biztos.

Jegyzőkönyv.

felvételtetett az állandó országos phylloxera bi- zottság 1881 október hó 18 án tartott üléséből:

Jelen voltak Kerntler Ferencz elnökleto alatt, Földváry Mihály, dr. Horváth Géza, báró Kemény Géza, Máday Izidor, Miklós Gyula, Szalay Imre bizottsági tagok.

Jegyző Ottlik Iván minisleri fogalmazó. 1. Miklós Gyula borászati kormánybiztos bizottsági előadó [alatt csatolt] jeletéseit felolvastán, előad- ja hogy a nemzetközi phylloxera conventio mó- dosítása czéljából tartott s folyamatosan lévő berni tárgyalásokon a többi államok, nevezet- esen Németország, Franciaország és Svájc képviselői az élőönvény forgalmának felszabadi- tását sürgetik, Svájc képviselője pedig o mel- lett a szőlőfűrt forgalmát kívánja megszorítani. Ezen javaslatokkal szemben monarchiánk kép- viselői arra utasítattak hogy azok lehetőleg való elejétvére törekedjenek, amennyiben pedig az elérhető nem lenne, mindenesetre csak oly felté- tellel egyezzenek belé fenntartván a kormány utólagos jóváhagyását az élőönvény forgalom bizonyos elővigyázati rendszabályok melletti szabadba nyilvánításába, hogy ezzel szemben a szőlőfűrt akadálytalan nemzetközi forgalma ugymint eddig ezután is fenntartassék. A bizottság az adott utasítást helyeslő tudomásul vette. 2. Azon kérdés tétetett a bizottság elé minő intéz- kedések lennének foganatosítandók a szentendrei és kesesei infectio elleni védekezés céljából? Tekintetbe vé- ve fenforgó esetekben veszélyeztetett borvidék kiválon nagy fontosságát f— az augusztus 23-iki határozatban előadott] alap elvből kiindulva kimondja a bizottság hogy mindkét helyütt úgy Szentendren mint Kesenén a teljes mérgezés általi irtás keresztül vitelét tertia ajánlatosnak.

3 Kiskesziben a teljes irtás keresztülvitele után is azoz 6—7 holdnyi teljesen izolált szőlő terület hol az infectio mutatkozott, habár csak szörványosan — inficiáltnak levén tekinthető a bizottság ezen egész szőlőterületnek a tél folya- man leendő kivágatását, és a jövőre mutakozó új hajtások szénkénneggel való mérgezését hozza javaslatba. Birtokos azon kérelmet hogy a ká- roknak a helyszínén való elégetéséről mentessék föl — határozottan elutasítandó nak véleményezi.

4. A szentmártoni infectio irtásánál felme- rült azon körülmény folytán melyszerint a bir- tokos megtagadta beleegyezését abba hogy az inficiált s immár kiirtott területtel összefüggő de más szőlőktől elkülönözött azon szőlőterületre mely — habár rovar benne találni nem lehetett mégis inficiáltnak tekinthető — szintén kiirtas- sák, hasonlóképp kimondja a bizottság hogy ezen a birtokos ellenzése folytán érintetlen hagyott területet is mielebb teljesen kiirtandónak véle- ményezi, az esetben sem adván holt birtokos azon kérelmének, hogy a szőlő kárak az elége- tésről megkíméltelessenek. Egyebekben a felolva- sott előadói jelentés tudomásul vétetett.

Egyéb elintézendő tárgy nem lévén, elnök az ülést befejezte.

Budapest, 1881. október hó 18 án: Jegy- zette, Ottlik Iván biz. jegyző. Hitelesítette: az alelnök.

Az országos régészeti és embertani társulat

(Eredeti tudósítás.)

Oktober 25.

Az orsz régészeti és embertani társulat ma Pulszky Ferencz elnökleto alatt ülést tar- tott. A tárgysorozat első pontja elmaradt, mivel a nagylóki romai sírlelet még meg nem érke- zett. Érdekes volt

Dr. Török Aurél értekezése az urálvi- vidéki baskirokról. A baskok az Uralhegység déli részét lakják, egy oly terület, mely kiterjedésre nézve nagyobb mint Magyarország. Baskiria ősi székhelye Ufa. Lakosai nemcsak baskiok, hanem a tulnyomó számban előforduló oroszokon kívül esermiszkek, tatárok, mortinek, votjakok stb. Az orosz nyelven kívül legelterjedtebb a tatár, mely Baskiriában a műveltek nyelve gyanánt szerepel.

A baskiok a légrégebb idő óta lakják a földet. Némely régibb történetírók hunoknak mások ma- gyaroknak nevezik. Herberstein egyenesen a ma- gyarok rokonainak, Hunfalvy Pál törököknek, Jufferon orosz enograf tatároknak mondja őket. Ujfalvi hazánkfiá, a ki a mult nyáron utazott Baskiországbán a baskiokat finn-ugor népnek tartja s pedig az áltái ágból. Értekező több antropologiai indokokat sorol fel annak bizonyít-ására, hogy az ufai s a vidéken lakó pl. oron- burgi baskiok között faji különbség létezik; s majd áttérve a baskiok jellemzésére arczvonásaitak kellemesnek, erőstestalkatuknak, ogézségese- nek s az időváltozás iránt érzéketleneknek mond- ja. Szerfelett könnyelműek s mint ilyenek való- ságos fejős tehenei az oroszoknak. Mohamedán vallásnak, de nem fanatikusok. Pátriarchalis s félig nomád életet élnek amennyiben télen fa- kunyhóban laknak, nyáron pedig ha kihajtják barmaikat a legelőre ők is a szabadba költöz- nek s sátrak alatt élnek. A baskiok száma az oroszok apagalmsaló rendszere folytán jjesztő mérvben amag úgy, hogy ma számmal alig halad- ja meg a 300000-t

Ezt követte Torm Károlynak két indít- ványa. Az első arra kéri a társulatot, hogy biza- za meg az elnököt a zsadányi avar sánc s a Marostól Bogdányig terjedő harmadik romai sáncz tanulmányozásával, a másik a dévai muzeumban őrzött a mitrakultúra vonatkozó feliratok és mitratikus táblak lefényképeztetését indítványozza. Mindkét indítvány elfogadtatott.

Dr. Törög in a Lajos az erdélyi éremgyűjt- teményekről adott jelentést, végül pedig Pulsz- ky Ferencz mutatta be a Coburg Fülöp herczeg f. balogi leletét.

SÁMI LÁSZLÓ

Eltemettük Sámi bácsit. Most már ő is a történelemé, melyet tanított. A Farkas-utcán, a kolozsvári cultura ez utján, végig hangzott még egyszer Don Sebastian bánatos indulója, lehaj- tott fölvel elhúzódtott egy tekete tömeg, aztán megállott egy sötét türegnél, a hová a temető hervadt fainak lombját szórta be az ési szél. . . . aztán, aztán . . . nem volt többé Sámi László a világon.

Temetés egyszerűbb és megatöbb nem volt az övénél. Az emberek gyerekesek, elmen- nek temetésre, hogy másokat lássanak, s hogy élet lássák; az ifjuság nem gondol a mulandó- sággal, s örvend a jelennek; elő köteleességből s mulat ott időtöltésből. De Sámi temetésén nem a hinság, nem az életkedv hanem a bánat jelent meg, megatották egymást az emberek, s nem reppent el egy mosoly ama pár ezer em- bernek ajkáról. Bámsz nép nem volt ott, csak résztvevő. Megjelent a városi tanács, a képví- selő testület, az összes gymnasiumok bennlevő tanítványai, a felső leányiskola növendékei, va- lamennyi tanárai, a tűzoltó testület, a kisegítő pénztár, a házipar egylet választmányai testü- letileg. Temetéséknél a nagyobb tömeg elől megy, itt a fájdalom a rokonokéval azonosították százan, meg százan s a koporsót kísérték.

A koporsótól nem lehetett eltilítani a ko- szorukban nyilvánuló kegyeletet, habár az el- húnny nem szerette a külsőségeket, s a követ- kező koszoruk fedték a ravatalt: Meissner nő- véreké, gr. Bánffy Béláé, dr. Gajzágónéé, Nagy Miklóse (Vas. Ujság. szerk.) K. Papp Miklósnéé, Stein Gáboré, az ev. ref. főtanodáé stb.-stb.

A házál Szász Gerő tartotta a következő szép beszédet:

Mélyen megrendült szívvel, vörző kebel- lal állottunk meg e koporsó mellett. Némán, mint a valódi fájdalom; szemünkben könnyvel, mint a valódi szeretet, ha elvesztett kedvesét gyá- szolja.

Vajha, nekem is hallgatnom kellene; hall- gatnom lehetne. Hadd beszélne ez egyszerű haj- lék, mely őt egyszerűen élni látta; hadd beszél- ne e koporsó, mely a leguemesebb szívet fo- gadta magába; hiszen, ha én hallgatnék, a kö- vek beszélnének.

Az enyészett rányomta pecsétjét amaz aj- kakra, melyek egyebet nem szólottak soha, mint az igazságot; a halál megdermesztette azt a forró szívet, mely soha nem érzett egyebet, mint lángoló szeretetet; lehaugatottak a kezek, me- lyek a nemes munkában soha el nem fáradtak; és itt állunk mi, kik szívünkben hordozzuk a lelkesedés szent lángját, örökkön égő tüzét és el nem hűlőttük, hogy a mi barátunk nincs töb- bé! A télnek, a pusztulásnak közelében állunk, arczunkra veri zivatartját a szélvész: kicsoda hihetné el, hogy nem lesz kikelet; soha nem lesz több tavasz!?

De ő néma, örökre néma lett! Nem néma-e amaz égi test, mely sugarai- nak áldását ontja földünkre? Nem néma-e a föld, mely virágot ad a völgynek, lombot az erdőnek, dalt az éneklő madárnak? Nem néma-e a kicsinyke mag, mely gazdag aratással ékesül fel a nyárnak pompáját?

Elveszhet-e ama szeretet, mely szívet be- töltötte, a mely senkit soha nem hibáztatott, a mely mindenkinek, a legnagyobb blúnosnek is megbocsá-

A KELET TÁRCZÁJA.

A LÁMPAGYÚJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNTE.

Kuszankettődik fejezet.

Befejezés,

(Folytatás.)

Már csak néhány percz volt még a theázás idejéig s Gertrud tiszta asztal- kendőkért ment be a porcellános kam- rába, hol egy szekrényben álltak, midőn egyszerre Ray Kitty betekintett az ajtón, s végre belépve, egy gyászba öltözött kis lánykát vezetett be kézen fogva. Ar- cza mosolygott, a mint belépett, de azon perczen, a mint szólni akart, könnyek- ben tört ki, s Gertrud nyakába borulva fülébe sugta:

— Oh! Gertrud, olyan boldog va- gyok, azért jöttem, hogy elmondjam ezt kegyednek.

— Boldog? viszonzá Gertrud, akkor hát ne sirjon Kitty.

Erre Kitty elmosolyodott, aztán is- mét sirva fakadt, s aztán megint neve- tett, s időközben elbeszélte, hogy el van jegyezve — hogy egy hét óta a világon legjobb ember jegyese, s hogy e kis lány- ka, kit bevezetett, azon férfinak árván maradt unoka hűga, kit gyermekétől fo- gadott fel. Es gondolja csak el Gertrud, mindezt kegyednek köszönöm.

— Nekem? kérde elhamulva Gertrud,

tott és keblére ölelte azt? Lelkének ama szent hevülése elveszthetnek-e, melyek a tudományban nem a földnek érdekeit, hanem örökkévaló törvényeket kutattak és meg is találtak? Elveszhet-e a jellem fensége, mely a szív és lélek teljes harmoniájában megtalálta a bölcsesség bögözött nyugalmát? Elveszhet-e ama fényes éretem, mely előtt föltárltak ama fenséges czélok, hogy a világ minden lehető tüneményei közt a fény, hír, név, vagyon, méltóság, maga a trón csak semmiség, nagy gyermekek számára való játék; — a minden az ember; az ember, a mint kikerült a teremés alkotó kezéből?

Ime ama férfinak lelki világa, ki harmincz éven keresztül minden erejét az emberiség szolgálatának töltötte el; ki előtt az elmúltak alakjai nem eltört tükörfarabok valának, kiket megapodhatunk, hanem elhittett buzamagvak, melyekből születtek a jövőndő aratása.

Szerette az emberiséget multjában és jövődjében, szerette hazáját, ezt a mi szegény elgyötört édes hazánkat, minden csepp vérének forró szeretetével, szerette a társadalmat, benne az egyént, ha a szép, jó és nemes oltárain áldozott: mert szerette a szabadságot, a kijelentést, evangéliumát az ember nemesebb természetének; szerette az egyenlőséget, a soha be nem fogható forrást az ember örök jogának, s mert testvérül érezte magát a teremés fenséges tüneményeivel.

És a mit ő érzett, gondolt, és a mit ő szorított, mint a természet könyvének lapjain: nyilvánvaló volt mindenki előtt. Vigasztalás volt az öregnek; gyönyörűség a férfinak; életű szimfónia, édes tej az ifjúnak és megérthető a gyermek is. Minden érzelmé, gondolata, és a mi azokból született, minden tette, olyan volt, mint az igazság, tiszta, mint a kristály; olyan volt, mint a becsület, egyszerű, mint a természet törvényei.

És mint a természet mindenkinek adja áldásait; és mint a forrás, mindenkinek oltja szomszomságát: ő szívet adta mindenkinek, lelkét osztotta meg mindenkivel; nem volt ellensége, még ellenfele sem senkinek, barátja, testvére mindenkinek: ezért állunk itt valamennyien mélyen megrendült szívvel, vérző kebelrel és el nem hitetjük, hogy a mi barátunk nincs többé!

Ó van és lesz mindörökké!
Nem veszhet el a természet őserője azért, mert néha hervadás is elszorítja lelkünket; aspirálóink mint egy tükörben visszazugároznak a mindenség örökéletében. Ó van és lesz mindörökké!

Ó, ki egész térfin volt: megosztotta lelkét azzal, ki méltó volt hozzá, ki életének fele volt; megosztta lelkét három derék fia között; megosztotta lelkét barátai, ismerősei, megszámlálhatatlan tanítványai között; örökségül hagyta szellemét amaz intézetnek, melynek szentelte egész életét: az ő emléket meg fogja őrizni a hulló könyv, a gyermeki hála, a baráti szeretet, a szabadsággal való lelkesedés, az igazságért a küzdelem: ezek örök-emberi dolgok és a mi emberek lesznek, ő élni, élni, élni fog örökké!

A menet a temetőbe érvén, a Sigmund Elek-emlékhez közel levő sírgödörnél Hegedűs István a következő hatásos szónoklatot tartotta: Egy human intézet nevében jöttem elbucsnizni a humanizmus sírba szállt apostolától. — Azon eszmék és elvek egy új oltárt jöttem föl avatni a tanítványi hűség szent fogadalmával, mely eszméket, mely elveket 35 éven át hirdett a tanári szónokról a tettek által valódinak bizonyult lelkesedés ékesszólásával. Ez eszméket, ez elveket a 18-ik évszázad tírelme, az emberi jogokért lángoló eszményi lelkesedése és a 19-ik évszázad fölvilágosodása, haladásra irányított reális törekvése és munkája hoztak létre. A 18-ik évszázad szellemének ölelkezéséből származott azon nemes humanizmus, mely a népek testvériségét az egyéni jogokkal, a szabadságot a kötelességekkel, az emberiség szolidaritását a nemzetiségek egyenjoguságával párosítva táji ki az emberiség céljait. Ő a nemes humanizmus előkészítő műhelyében: az iskolában dolgozott. Előkészíteni akarta a jövődőt, hogy az egymást fölhaladó, romlatlan lelkesedésre képes ifjú nemzedék elméjének látókörét szélesítse és életével bizonyítsa be: mint nőhet az értelem látókörével az érzelmeke is. Nevelte az ifjúságot a történelmi múlt magaslatos példáinak, eszményi alakjainak példáján rajzolása és saját mintaszertű életének példáján által.

Ő a történelem bölcselmi felfogásában, magára törő tehetségei, rengeteg ismeretei által támogatva kitört a gymnasialis képzés szerény köréből, és a magasatos felfogás által fölhevült érzelmek világát áthatta a kritikai bölcseségnek gyakran pedant aprólékosága iránt érzékkel nem bíró ifjúságot.

Fölfedezte, miként lehet a múlt romjaiból építeni a jövőnek. Maga mondá a rokonszellemű Híről írott megemlékezésében: „a történelem tanárának nemcsak a mulat kell megleveníteni, hogy érdekeljen és tanítsa; nemcsak a leltűt azazadok összehalmazódott szenvedéseit kell átérzeni, hogy meghasson: de lelkesíteni kell, hogy tudja megsemmisíteni azokat az elveket és eszméket, melyek tényekbe, erkölcsökbe és intézményekbe átmenva, a jövődőt biztosítják.”

Ő a történelemben szakadatlan kibontakozás fenséges drámáját festette, melyben, mint magára más alkalommal, az ész és szív és szent-

délyek küzdenek. „Az ész ezred évek óta nő és erősödik könnyben, vérben, szenvedésben, küzdelemben és a szenvedélyekből meg mindig erősebbek. Ezek tették a históriát a jog és az igazság martyrológiájává.”

Ő a martyrok katakombáin vezetett körül és az emberiség szentjeinek oltáiraival emelte a martyrsirokat, melyeken nem szóval: de az értelmi és erkölcsi haladás tényeivel kell áldozni. Ő a szívhez fordult. A szíven át bocsátá keresztül a magasatos eszméket és elveket; a szívet tanította meg érezni a multszenvedéseit, hogy ez átértett szenvedések tűzében tisztuljon és edződjen a jellem aczéla, melyet nem az ifjú ábrándok kalandos harcaiban kell egy darabig forgatni, azután a világi bölcsesség gunyolódása által elcsúszgessze eldobni; de a mult emlékeztetének nagyobbodó árnyának arányában kell jobban a jövő fénye felé törni azon szent meggyőződésével, mely néha kigunyolt optimizmusának alapja volt, hogy, mint mondá: „a nappal nem éheti meg az éjszaka.”

Az ábrándozó, a rajongó czím nem bánta — Lemoyne ábrándozóihoz tartozott, kik e jeles francia költő szerint „ismeretlen világok és nem ismert egék után éreznek honvágyat.” Nem csak a fizikai világ végtelen, de a morális világ is. E végtelen töltet be lelkét nem télen sovargással, de tevékeny kötelességérzettel. A mult társadalmi és politikai küzdeleim oklva: forró szeretettel csüngött a szegény osztályok szenvedő millióinak sorsán.

Minket megtanított arra, hogy a szenvedés öszegét kell a minimumra leszállítani, de a szenvedést át kell előbb érezni.

Idéges félénkséggel tartózkodott a tehetségei által megérdemelt magasabb munkakört előfogadni, mert mint egy meghitt pillanatában nekem mondá: „szükséges, hogy legyen egy ember, kirel ne mondhasak el, hogy azért tett, egy lépést, hogy emelkedhessék.” Jól jellemző őt legjobb barátja: „egyike volt azon nagyoknak, kiknek nagyságát elakarta szorénysága.” Igen, mert Musset azon gondolatnak jovi megtestesítője: „Bamutatni semmi, de szeretetmi feladat.”

E feladatot jól töltö be.

Az életében nyilvánult közszerepre megindult hangon mondá nekem: „sem harag, sem gyűlölet, sem nagyravágyás, sem irigység, sem vakremény nem nyugtalanítanak, csak az irányomban nyilvánult rokonszenv izgat föl.”

Most nyugalommal veheted, szent öreg, a közszerepét visszatarthatatlan nyilvánulását!

A közrészvételnél első hely joggal megilleti a tanodát, melynek benned büszkesége dől ki, melynek ifjúságát a humanizmus köteleimbe avatad. Mit mondjak magamról?

Lamartine-nal tartok, ki azt mondá, hogy: „a nagy fájdalom a szemérem lepiét viseli, mint a nagy szeretet.”

E lepiet miért tépjem le?

Ha a hála és szeretet második apám sirjánál elnémit: a tavollevő testvér és barát, a közel és távol élő szellemi testvérek nevében ki kell jelentenem a szent fogadást, hogy azon eszméket és elveket, melyek együtt a valódi emberiséget teszik, igyekszünk érzelmeinkbe, tötünkre a tökéletesedés kielégíthetetlen szomjától áthatva belevinni. Igyekszünk te feléd, igaz ember. Igyekezzél megelőzni minket e téren nemes ifjúság!

Ezzel szenteljük meg igazán emléket, mely örökre legyen áldott!

És ezzel Sám Lászlót hantokkal borították el. Legyen álma csendes és derült, mint volt élete.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. október 26.

Helyi hírek.

— Az erdélyrészi iparfejlesztő egyesület választmánya a következő részvétíratot intézte az elhunyt özvegyéhez:

Özvegy Sám Lászlóné Ő Nagyságának!

A Nagyságot ért gyász annyi ezrek közt mély gysza az „erdélyrészi iparfejlesztő egyesület” is, mely az elhunytat alelnökként tisztelte s a hála érte az elköltözött íránt az igaz részvétet költi fel bennünk Nagyságot fájdalomában. Jól tudjuk mi, a fájdalom mily nagy, hisz oly sokan érzik azt; jól éreztük, hogy mekkora a csapás, hisz oly sokan viselik sulját, de a megmáshatatlanság veszteséggel szemben, ha vigaszt nem meríthet, találjon Nagyságot erőit és megnyugvást a felemelő tudatban, hogy a kinek ez életben támasza volt, sok nemzedék hála, embertársainak osztatlan szeretete kísérte pihenőre.

Mi is kegyelettel őriztük meg egyetlen kebelében az elhunyt emléket s midőn részvétünkkel fájdalomából annak elviselésére részt kérünk, kívánjuk, hogy nemes szívének, a megrepedit szív élő párjának, hozzán az idő vigasztalódást.

Kolozsvár, 1881. október 25.

Az erdélyrészi iparfejlesztő egyesület választmánya nevében Nagyságot részvevő szolgál:

Gr. Eszterházy Kálmán, elnök.

Békésy Károly,

igazgató.

— Nagymérvű lopást követtek el gr. Bánffy Bélának szentmihálytelki nyári lakában. A gróf és grófné mintegy tíz nap óta eltávoztak ideiglenesen a birtokról és távozáskor a grófné ő nagysága egy kis Wertheim-ládácskát az értékebb tárgyakkal egyik ruhahatár aljában helyezte el. A Wertheim-szekrény tíz nap múlva eltűnt a benne levő 2 ezer forint készpénz és 6 ezer forint értékű ékszerekkel együtt. A ruhahatár ekkor is be volt zárva, mintha senkisémet érintette volna s mi legcsofálatosabb a 11 ezer frt értékű gyémántékszer s több igen becses tárgyat, melyek szabadon voltak a ruhaszekrényben nem bántották a tolvajok.

— Demjén László úrtól helybeli derék könyvtárosunktól a következő sorokat vettük: A felejthetetlen Sám Lászlónak állítandó emlékre 100 Egyszáz forinttal egy aláírási nyitótam meg a könyvkereskedésben, melyet ő teremett s melynek mindennap várva várt kedves vendége és látogatója volt. Kolozsvár 1881 okt. 25.

— A tanítónőképződe kiállítása. A kolozsmegyei tanító testület közgyűlése alkalmával a helybeli tanítónőképződeben az igazgató-ság szíveslegéből közszemlére lesznek kitéve azon tárgyak, melyeket a kolozsvári tanító-nőképződe növendékei az országos nőipar és kézimunka kiállításra Budapestre küldöttek volt fel. Midőn ezen kedvező alkalom felhasználását, tanító pályatársainak kíválsán ajánljuk hasznos szolgálatot véltük tenni a t. érdeklődő közönségnek is, ha a nő ügyesség ezen meglepő szép bizonyítékaiknak megtekintésére becses figyelmét felhívjuk. A kiállítás betekinthető okt. 28—31 napjain nov. 1-én d. e. 8—1 óráig d. u. 3—6-ig. Kolozsvár, 1881. okt. 26-án A tanító-testület elnöksége.

— Felolvasás. Az iparos ifjak önképző betegsegélyző-egyletében a rendes téli felolvasások a jövő vasárnap veszik kezdetüket. Ez alkalommal Endes Dániel egyleti titkár fog felolvasást tartani a debreczeni iparkiallítás szerzett tapasztalatairól. A felolvasás d. u. 3 órakor kezdődik.

— Időjárás Európában depressió [760] Magyarországon van s innen kiterjed a kontinens többi részeire is [750—754]. Mérsékelt szelek mellett az idő többnyire boros helyenkint esős. A hőmérséklet kevésse nagybodott. Hazánkban: Különböző irányu gyenge szelek mellett a hőmérséklet még főlebb a légnyomás általánosan jóval alább szállt. Az idő helyenkint boros, esős; jelentékeny mennyiségű esővel. Kilátás a jövő időre: Hazánkban: Általában boros esős időt várhatni még a jövő napra is, kessé hűvösebb szelekkel.

Hazai hír.

— A várpálotai rablógylókosság. Sz. Fehérvártól elfogtak bizonyos Szeplákit és néjét, kik a Várpálotán elkövetett rablógylókosságban való részeséggel vannak gyanúsítva. Mint a Pester Lloydnak távirják, tegnapelőtt éjjel egy gyanús egyént fogtak el Siofokon a kinek ruháján vértök voltak s oly körülmények merültek fel ellene, melyek határozottan azt látszanak bizonyítani, hogy részt vett a Goldcsalád megtámadásában és kirablásában; egy gyanúsított tettest személyleírása is illik rá. A megtámadott személyek közül csak hárman vannak életben; a többi hatot ma temetik el.

Vegyes hírek.

— Aeskulap színház görög archaelógiai társaság által Epidaurusban néhány hó előtt megindított ásatásokat teljes siker koronázza. Föltárták a hajdan egyik legbiresebb színházat, Aeskulapét, melynek építését Polyklethes szobrásznak, Phidias kortársának és versengőjének tulajdonítják. A márványból épült színház legalább is 30 ezer nézőt fogadott be. Az ásatásokat folytatják.

— Páris sőpredéke. Egyik francia folyóirat részletes tanulmányban foglalkozik Franciaország fővárosának nőiseivel; a ciklik rendkívül élesen mutatja be az óriási arányokat, melyek Páris nagy fénye mögött árnyékokat felelnek ki. A bűnök közül Párisban több mint a fele már, megbüntetett egyének, tehát a szokásból és mesterségből bűnösök követték el. Ama 18.000 ember közül, kiket 1878-ban és 1879-ben a börtönökből kibocsátottak, 63 százalékuk még elbocsátásuk évében került ismét zár alá. Ezenfelül a bűnösök a mint kiszabadultak, mindig súlyosabb vétséget követnek el, úgy, hogy a szabadságért eleskott másodsorú bűn mint betörő, s a betörő ismet mint gyilkos kerül börtönbe vissza. S a nép nemcsak a saját életét tölti el azzal, hogy harcol a törvény és a társadalom ellen, de gondoskodik utódokról is; s erre fűtötte alkalmas anyagot szolgáltat az utóza fiatalasága. A párisi elfogatások fölénél több kiskorúakat ér, s a rendőrlég ősszeirt „senkilányai” közül 10.000 még nem töltötte be tizenhatodik évét. A sőpredék tömeges működés és különösen forradalmak alatt mutatható ki egész tisztán 1850. jul. 29-én 500 tolvaj távozott nemzetőri egyenruhában a torlaszokról, hogy a Saint Lazare fogházat megostromolja és az ismerős csavargó lát nyókat kiszabadítsa. Ama 30.000 kommunista közül, kiket 1872. májusában elfogtak, Apert tábornok 7400 ismételtén megbüntetett gonosztevőt olvasott meg és 7800 senkilánya volt köztük. E népség rendkívül nagy folyton veszélyezteteti Páris közbiztonságát s a szegényebb osztály fiatalaságának állandó romlásra szolgál.

lyezteteti Páris közbiztonságát s a szegényebb osztály fiatalaságának állandó romlásra szolgál.

— Szándékolt merénylet Gambetta ellen. Mint a „Gaulois” jelenti, Gambetta nagy veszedelemtől menekült. Florian Emil reimsi munkás, abban a véleményben, hogy a kamara elnöke oka a striko meghosszabbításának, Párisba utazott, hogy őt megölje. Miatán hiába bandukolt Gambetta d'arai villája körül, nem akart Reimsbe visszatérni anélkül, hogy legalább en effige ne ölje le azt, kit minden munkások elölenségének tart. Elhatározta tehát, hogy egy dekorált egyént pusztít el. Midőn okt. 20-án az avenue Neuillyn sétált, megpillantott egy gomb. jukában vörös szalagot viselő urat, Rajta rontott s a szavakkal: „Zsarnok, én vagyok a nép hőhéra!” közvetlen közelbe elűtötte revolverét, de nem talált. A megtámadott futásnak eredt a Flórian szájába lött, de csak gyenge sebot ejtett arcában. A merénylet azonnal elfogták s a rendőrséghez kísérték, ahol a legnagyobb lelkinynyalommal vallotta be tettét. Orvosokkal vizsgálták most elmeállapotát.

CSARNOK.

A kedves ember.

(Hasznos előadás fiatal emberek számára.)

Irtá: Bógh Erik.

Dánból Fordította: Dr. Wislooki H.

(Polytátás.)

Lehet valaki szabadlelvt is, de csak ne lépje túl a határt és ne igazasson. Bizzuk azt, „tápasztalt férfiakra” és „nyugtalan emberekre.” Harcoljanak ezek, mi megelőgzzünk győzedelmük gyümölcsének élvezésével; a „nyugtalan emberek” jök arra, hogy — a mint mondani szokás — valami nagy eszme martyrai legyenek.

Továbbá: semmi ellenszegülés más ember véleményével szemben?

Tehát eltagadjuk saját véleményünket, csak-hogy a civakodást elkerüljük.

Korántsem! Ép azáltal kerüljük el a viszálykodást, ha saját véleményünket megtartjuk, — lelkiismeretesen magunkba zárjuk.

De miért elegyedünk valamely civakodásba? Az csakugyan megfoghatlan valami; mert husz eset közül tizenkilenc nem érdemel vitát, és száz eset közül kilencvenkilencen, azzal végződik a vita, hogy mindenki a maga véleményével boldogul. Ezt boldogulást a kedves embernek nem szabad meg zavarnia, és ezt ugyancsak könnyen elkerülhetni. Van t. i. egy pont, mely felül áll a vita körén és erre a kimagasló állapponra kell hogy helyezze magát a kedves ember; úgy mint a törtek számításánál, úgy az eszmecserénél is van mindig egy közös nevező, melyben az ellenkező vélemények összpontosulnak, és a közös nevező a kedves ember véleménye.

Ha Anglia Chinával háborút visel és valaki azt állítja, hogy az Angolok eljárása jogtalan; egy más valaki pedig a Chinaikat vádolja, egy a kedves ember azt mondja: Mindketten vétkesek.

Ha az egyik azt állítja, hogy Barbarossa Frigyes császár szakála már harmincz éves korában szürke volt; a másik pedig azt mondja, hogy nem is volt szakála úgy a legtöbb ember gondtalanul belelevegyné a vitában, s azt állitaná: Egyiknek sincs igaza, mert Barbarossa Frigyesnek rózsakáluj volt! — A kedves ember ellenben azt mondja: kétségen kívül Barbarossa Frigyesnek, midőn a világra jött, nem volt szakála, de igenis valószínű, hogy mikor meghalt, már szürke volt a szakála!

S mindkét fél azt hiszi, hogy neki ad igazat és megegyezik abban, hogy valóban ez a kedves ember.

Sok beszéd sokat árt, de hallgatni annál hasznosabb. Azért is ugyancsak okos dolog hallgatni; de a hallgatáson kívül semmi sincs, mely oly kitűnő szolgálatot tenne mint az ilyes rövidke felkiáltások „Ah, Oh, Eh!” stb. Egy bámuló Ah-val, egy szerénykedő Oh-val a legnyolodottabb esetekben segíthetünk magunkon. Ismertem egy urat, ki mindenütt; és mindenkor egyetlen egy feleletet használt a: „bizony” szó volt válasza mindegre. Ez ő segítségével elkerült te egy a Seyllát, mint Charybdiét; és ez egyetlen egy szócskával mindenkit meggyőzött, hogy egészen az osztozik az illető véle: ényében hogy ő kedves ember.

Továbbá: semmi ellenszegülés tekintélyek iránt, — más szóval: udvariasság a végtelenségig. A legjelentéktlenebb embert sem szabad egykedvűen fogadni; sőt a legjalasabb, legjelentelmenebbel szemben sem szabad visszataszító modort tanúsítani; mert minck szerezünk magunknak ellenséget, ha nincs rá szükség. Sőt ha tudjuk is, hogy az illető megérdemli a társadalomból való kizárását: mi nem vagyunk bírák, sem pedig bakók, és ily emberekkel szemben könnyen lehetünk udvariasok a nélkül, hogy valami nagyon kedvelnök a tisztelt urat.

A kedves embernek tehát számtalan a jó barátja és legalább is a félváros személyes ismerőse. Lelekiismeretesen köszönt mindekit, ki nála talán csak szivarát gyújtotta meg valaha, és ösztönszerűleg kalapjához nyul, ha egy elhaladó rá néz; mert — jobb idegent köszönteni, mint ismerőst eltagadni.

Sajátságos egy tudomány: az mindenkinek kedvébe járni, mindenkinek valami jót valami szépet mondani. Pedig a kedves ember valódi művész ebben a mesterségben. Zsebkönyvében fel vannak jegyezve a félváros lakóinak születés- és névnapjai, soha se felejt el üdvözlötet küldeni.

Ha ellátogat egy családhoz, úgy élénk érdeklődéssel kérdezősködik minden egyes családtag kedvence után: ő nagysága kanárja, a nagybácsi közvénye s a nagymama kutyácskaja után, ama szép oroszakja kedves kis állatocskája után, meg bámulja a kisasszonyok haladását a zene terén és soha ő oly szép babát nem látott mint melyik a bölcsőbe pompázik; a nagynéni legalább is egy félével fiatalabbnak látszik mióta az új divat szerint fésülködik; oly jó kávét az egész városban nem kaphatni mint a minőt itt isznak stb. stb. stb.

(Folytatása köv.)

A

„Kelet” magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Bécs, okt. 26. A trónörökös pár is megérkezik az olasz királyi pár üdvözlésére.

Konstantinápoly, okt. 26. A szultánt bosszantja az egyiptomba küldött biztosok kudarcza. A portán Franciaország befolyásának tulajdonítják a kudarcot. Csapatokat és hadiszereket folyton küld a porta Tripolisba.

Madrid, okt. 26. Az államadósságot 40/0 es negyven év alatt törleszthető kötvények kibocsátása által fogják converálni.

Páris, okt. 26. Franciaország számos politikai körében az olasz királyi látogatásának dynasticus jellegét tulajdonítanak, mit a kormány körök nem osztanak, mert a nemzetközi politikára fontosnak tartják két uralkodó találkozását.

Várpalota, okt. 26. A Siofokon elfogott Horster egyike a rablógylókosságnak. Véres ruhába öltöztetve, a vádlottat szembesítették a korházban fekvő Nemes Marival, ez tiszsz megesküdvé szemébe mondta, hogy ő volt a főgyilkos. Csóthron talált hulla ennek büntetése volt; ugyanis Horster megölte büntetését, hogy a pénz az övé legyen; a nép ingerültsége borzasztó; a gyilkost lynchelni akarták.

Várpalota, okt. 26. Horszt Fülöp a rablógylókossággal vádolt, Siofokon elfogott egyén, végre beismerte; hogy rémtettét még két társával követte el, ezek közül az egyiket Csóth közelében ő és másik társa meggyilkolták. Eletben levő büntetése, egy vasuti őrnék fia, szintén elfogott.

Esztergom, október 26. Tisza királyi biztos Stesser titkár kíséretében ideérkezett, hogy Somogyi Károly apátkanonoknak, a szegedi könyvtár nagyleltő adományozójának a Lipót-rend lovag keresztjét, melylyel kitüntetteti, átnyujtsa.

HIVATALOS ÁRFOLYAMOK

a budapesti áru- és értéktőzsdén

1881. okt. 26.

Magyar aranyárak	118.10
Magyar vasuti köles	131.1/2
Magyar kel. vas. államköt., I. kibocsátás	90.—
Magyar kel. vas. államköt., II. kibocsátás	109.1/2
Magyar kel. va. államköt., III. kibocsátás	96.—
Magyar földterhermentési kötvény	99%4
Magyar földterherment. körvény záradékkal	98.1/2
Temes-bánati földterhermentési kötvény	97.3/4
Temes-bánati földterher. kötv. záradékkal	97%4
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	97%4
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötv.	—
Magyar szőlődszma váltási kötvény	96.—

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 23. szám.

Kolozsvárt, esütöttek 1881. október 27-én.

Zilaby Gyula jutalmúl.

A FALU ROSSZA.

100 arany pályadíjt nyert eredeti népszimű 8 felvonásba Irtá, Tóth Ede, Rendező Szentesgyörgyi. Karmester Sorly Lajos.

Kezdete 7 órakor. Vége 10-kor.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKESV KÁROLY.

NYILTTER *)

Érdekes

id. Heckscher Samunak Hamburgban a mai számunkban megjelent szerencse-hirdetése. E ház az itt és a vidéken elért nyemények pontos titoktartó kifizetése által oly jó hirt szerzet magának, hogy a mai hirdetésre már e helyen is mindenkit figyelmeztetünk.

*) E rovat alatt megjelenő cikkekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Magyar kir. államvasutak menetrendje. (Keleti vonal.)

Érvényes 1881. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad—predeali irány Kolozsvárról.										Predeal—nagyvárad irány Kolozsvárról.									
Allomások		Gyors-vonat		Személy-vonat		Vegyes-vonat		Menetjegy árak		Allomások		Gyors-vonat		Személy-vonat		Vegyes-vonat		Menetjegy árak	
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	II. oszt.	III. oszt.			óra	perc	óra	perc	óra	perc	II. oszt.	III. oszt.
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	3	25	5	00	6	50	6	29	4	49	Predeal	Elind.	1	09	—	—	14	87
M.-Telegd	„	3	56	5	42	8	17	5	31	3	79	Brassó (Vendéglő)	„	2	16	6	13	13	63
Rév	„	4	31	6	24	10	00	4	36	3	12	Földvár	„	2	44	6	52	12	73
Csucsá (Vendéglő)	„	5	28	7	28	12	41	2	96	2	12	Apáca	„	3	03	7	23	9	34
Bánffy-Hunyad	„	6	01	8	05	2	13	2	06	1	47	Agostonfalva	„	3	18	7	51	11	00
Egeres	„	—	—	8	50	3	30	1	16	—	83	Homoród-Kőhalom	„	3	52	8	41	12	48
Kolozsvár (Vendéglő)	Erk.	7	08	9	40	4	58	—	—	—	—	Erked	„	—	—	9	41	2	49
Kolozsvár	Elind.	7	18	10	14	8	00	—	—	—	—	Héjasfalva	„	4	54	10	15	4	01
Apahida	„	—	—	10	36	8	37	—	55	—	39	Segesvár (Vendéglő)	„	5	07	10	32	4	29
Gyéres	„	8	30	12	04	10	54	2	14	1	53	Segesvár	„	5	12	10	52	5	23
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erk.	8	51	12	38	11	43	2	84	2	03	Erzsébetváros	„	5	40	11	31	6	49
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	53	12	48	12	23	—	—	—	—	Medgyes	„	6	01	12	06	8	10
Maros-Ujvár	„	—	—	12	56	12	35	3	12	2	23	Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Erk.	6	13	12	24	8	38
Felvincz	„	—	—	1	03	12	52	3	13	2	24	Kapus (Vendéglő)	Elind.	6	31	12	30	9	50
Nagy-Enyed	„	9	17	1	27	1	42	3	67	2	62	Mikeszása	„	—	—	12	49	10	30
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erk.	9	33	1	47	2	17	4	24	3	03	Hosszu-Aszó	„	—	—	1	05	10	54
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	40	2	07	3	00	—	—	—	—	Balázsfalva	„	7	03	1	25	11	39
Karácsonfalva	„	—	—	2	35	3	48	4	90	3	50	Karácsonfalva	„	—	—	1	40	12	06
Balázsfalva	„	10	09	2	50	4	17	5	18	3	70	Tövis (Elágazás Gyula-Fehérvár felé)	Erk.	7	30	2	06	12	49
Hosszu-Aszó	„	—	—	3	07	4	44	5	55	3	97	Tövis (Vendéglő)	Elind.	7	37	2	28	2	18
Mikeszása	„	—	—	3	23	5	15	5	92	4	23	Nagy-Enyed	„	7	54	2	48	3	04
Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Erk.	10	42	3	41	5	44	6	33	4	52	Felvincz	„	—	—	3	10	3	47
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	49	3	51	6	52	—	—	—	—	Maros-Ujvár	„	—	—	3	17	3	58
Medgyes	„	11	03	4	11	7	42	6	74	4	82	Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erk.	8	18	3	24	4	09
Erzsébetváros	„	11	25	4	44	8	45	7	48	5	34	Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	23	3	34	4	50
Segesvár (Vendéglő)	Erk.	11	51	5	22	9	49	8	38	5	99	Gyéres	„	8	47	4	10	5	55
Segesvár	Elind.	12	11	5	32	10	38	—	—	—	—	Apahida	„	—	—	5	38	8	11
Héjasfalva	„	12	26	5	50	11	15	8	79	6	28	Kolozsvár (Vendéglő)	Erk.	10	7	5	50	8	47
Erked	„	—	—	6	28	12	19	9	45	6	75	Kolozsvár	Elind.	10	17	6	28	8	20
Homoród-Kőhalom	„	1	29	7	29	2	00	10	56	7	54	Egeres	„	—	—	7	26	10	08
Agostonfalva	„	2	04	8	18	3	53	11	58	8	28	Bánffy-Hunya	„	11	32	8	12	11	38
Apáca	„	2	24	8	51	4	41	12	12	8	66	Csucsá	„	12	05	8	54	1	25
Földvár	„	2	44	9	23	5	37	12	33	9	09	Rév	„	12	50	9	52	3	56
Brassó (Vendéglő)	„	3	25	10	02	6	48	13	63	9	75	M.-Telegd	„	1	17	10	27	5	43
Predeal	Erk.	4	28	—	—	reggel	—	14	87	10	62	Nagyvárad (Vendéglő)	Erk.	1	45	11	04	6	52

Sz. 9921—1881.

Hirdetmény.

Brassó város községének a brassói határon készített vagy oda szállított borszesz tartalmu folyadékok úgy mint:

- a) minden nemű bor és must.
 - b) méhsér
 - c) minden minőségű ser.
 - d) szesz, pálinka, szeszes italok és minden ezekből előállított, használatra szolgáló készítmények mint nádmézszesz, (rum), lélfolyadék (likör), rozsolis s. a. t.
 - e) sos pálinka.
 - f) eczet, dufla eczet és eczetszesz.
 - g) minden itten különösen meg nem nevezett, vagy talán más nevek alatt előforduló használatra szolgáló borszesz tartalmu folyadékok.
- Behozatali (Accise) és fogyasztási (bevételi) díjak beszedési joga, felső helyen jóváhagyott ajánlati és haszonbéri feltételek alapján 5 egymásra következő évre 1882. január 1-sejétől kezdve, hétfőn 1881-ik év november hó 21-ikén írásbeli ajánlat útján haszonbérbe adatik.

Haszonbérbe venni óhajtok meghivatnak írásbeli bepecsételt és az ajánlott évi haszonbér összeg után kiszámítandó 5 százaléki bánatpénzzel ellátott ajánlataikat Brassó város polgármesterének hivatali helyiségében alsó nagy-utca 519. a. h. sz. alatt az első emeletben f. é. november hó 18, 19-ikén délután 3—6 óráig és f. é. november hó 21-én a délelőtti órákban 9—12 óráig átadni.

E mellett megjegyeztetik, miszerint a megjelölt utolsó nap déli 12 óra után egyajánlat se fogadtatik el.

A bánatpénz készpénzbe vagy szelvényekkel ellátott államkötelezvényekben vagy egyéb az osztrák magyar banknál zálogként elfogadott értékpapirokban vagy betételekben a helybeli takarékpénztárnál, a helybeli előlegező egyetnél, vagy az első erdélyi banknál Brassóban vagy helybeli zálogházi kötelezvényekben állhat.

A benyújtandó ajánlatok azon nyilatkozatot kell, hogy tartalmazza, miszerint az ajánló az ajánlati és haszonbéri feltételeket ismeri és hogy ő magát azoknak tökéletesen alája veti és az ajánlandó haszonbérösszeg számok és betűkben tisztán kiteendő.

Az eddigi egy évi haszonbérösszeg 80,050 forintot tett.

A benyújtott ajánlatok felnyitását hétfőn 1881-ik év nov. 21-én délután 3 órakor egy a városi tanácsház gyűlési termében tárgyaló bizottság viszi véghez, mely a legtöbbet ígérőnek bánatpénzét vissza fogja tartani, a többi ajánlók bánatpénzeit pedig azoknak azonnal vissza fogja adni.

A bérlet befizetett bánatpénzét köteles a bevégzett ajánlati tárgyalás után 24 óra alatt a legmagasabb ígért 10 százalékaig kiegészíteni és az ajánlati tárgyalás eredményének megtörtént jóváhagyása után egy hónap alatt egy a félévi haszonbérösszeget főlőző biztosítékot adni.

Az ajánlati és haszonbéri feltételek, melyek a beszédendő behozatali és fogyasztási díjak jegyzékét is tartalmazzák, a városi gazdasági hivatalnál, nagy-utca 519. h. sz. alatt a II-ik emeletben, a rendes hivatali órákban betekintés és másolatvétel végett ki vannak téve.

Az előrebocsátottnak kihirdetése azon megjegyzéssel történik, hogy az ajánlati tárgyalás eredménye a városi képviselő jóváhagyásának van alávetve.

Brassó, 1881. október hó 18-án.

A városi tanács.

(450)

1—3

Demjén Ágoston

műlakatos Kolozsvárról.
(Ezelőtt Veres Dániel.)

Ki több nevezetes bécsi és pesti műhelyekben és gyárakban magát kiképezte, tisztelettel kívánja a nagyérdemű helyi és vidéki közönséggel tudatni, hogy minden a lakatosi szakmába vágó

RENDES és MŰ-MUNKÁK,

u. m. Virágtartó asztalok, Luszterek, a legújabb minták szerinti sir- és garádies rácszatok, lépcsőzetek, csinos paluszterek, olvasó támlák:

épületi ajtók és ablakok

vasalások, mindenféle vastetőkhoz szükségeltető constructiók, villámhárítók,

finom záruk és templom ajtókhózi

czifrázott pántok

elkészítését vert vagy kovácsolt vasból, gyors, pontos és a legmérsékeltebb, — csaknem az öntött vasból készületekhez hasonló árakban kész elvállalni, s a vidéki megrendeléseket is elfogadván, azokat pontosan teljesíteni.

Lakásom Kolozsvárt, Belszén-utca 12. sz.
(Ezelőtt Veress Dániel.)

(305) 28—100

Demjén Ágoston.

Rögtöni halál

Necrolin által!

POLOSKÁK, Necrolin által gyökeresen kiirtatnak.
BOLHÁK, a Necrolin használata által megöletnek és örökre távol tartatnak.
MOLYOK, azoknak tojásai kiirtatnak a szőrméből, ruhákból, bútorköböl és szőnyegekől. A Necrolin nem csinál semmiféle foltot, még a legfinomabb szöveten sem.
FERGEK a barnoknál Necrolin bedörzsolés által elvesznek a nélkül, hogy a szer szőrmének ártana.

LEGYEK tönkre mennek csupán a Necrolin kigőzölése által. — A Necrolin nem mérges, nincs kellemetlen szaga, nem csinál foltot, az egészségnök nem árt, sőt fertőtlenítő hatása van. Egy üveg ára 50 kr. (Két üvegűnél kevesebb nem küldetik.)
A patkányok, egerek, mezei egerek és vakandok kiirtására ajánlom a 15 év óta kipróbált

M U R O L I T

szert, mely az elcsoroltakat azonnal megöli. A Murolit nem mérges s így a házi állatoknak semmi sem árt, míg a fennebbiekkel pusztítja. Egy csomag ára 50 kr. (Két csomagnál kevesebb nem küldetik.)

Főraktár nagyban és kicsiben való elárúsításra

E. SOXHLET.

(422)

7—8

Bécs, Mülkerbastei 8. sz.

E sorshuzás
főnyereménye
esetl.
400,000 márka

Szerencse jelentés.

A
nyereményekért
jót áll
az állam.

Meghívás részvételre a hamburgi állam által biztosított nagy pénzkisorsolás
nyeremény-esélyeiben,
a melyben 9 millió 100,000 márkánál több biztosan nyerhető.

Ezen előnyös pénzkisorsolás, mely természetleg csak 100,000 sors-
jeggyel bír; nyereményei a következők, t. i.

A legnagyobb nyeremény 400,000 márka.

Díj . . . 250,000 márka 1 nyeremény 150,000 márka 1 nyeremény 100,000 márka 1 nyeremény 60,000 márka 1 nyeremény 40,000 márka 2 nyeremény á 40,000 márka 3 nyeremény á 30,000 márka 1 nyeremény á 25,000 márka 4 nyeremény á 20,000 márka 7 nyeremény á 15,000 márka 1 nyeremény á 12,000 márka 23 nyeremény á 10,000 márka 3 nyeremény á 8,000 márka 3 nyeremény á 6,000 márka	55 nyeremény á 5000 márka 5 nyeremény á 4000 márka 109 nyeremény á 3000 márka 212 nyeremény á 2000 márka 10 nyeremény á 1500 márka 2 nyeremény á 1200 márka 533 nyeremény á 1000 márka 1074 nyeremény á 500 márka 100 nyeremény á 300 márka 49 nyeremény á 250 márka 60 nyeremény á 200 márka 100 nyeremény á 150 márka 29115 nyeremény á 138 márka
---	--

stb. egészben 50,800 nyeremény.

és ezek kevés hó alatt 7 osztályban fognak biztosan eldőlni.

Az első nyereményhuzás hivatalosan van megállapítva és ezen első huzásra

a egész eredeti sorsjegy ára csak 3 forint 50 kr. o. ért.
 a fél eredeti sorsjegy ára csak 1 forint 75 kr. o. ért.
 a negyed eredeti sorsjegy ára csak 88 kr. o. ért.

és én ezen az állam által biztosított eredeti sors-
jegyeket (nem tiltott igérvényeket), az árak bérmentes
beküldése mellett még a legtávolabb vidé-
kekre is megküldöm.

A résztvevők mindegyike eredeti sorsjegye mellett
megkapja tölem az állam czimerrel ellátott eredeti
tervetingyen és a huzás után a hivatalos kisorsolási laj-
stromot azonnal minden felszólítás nélkül.

A nyeremények kifizetését és szétküldését
egyesen az érdekeltek kezéhez pontosan és szigorú
titoktartással teljesítem.

☛ Megrendelések egyszerűen postai utalvánnyal vagy
ajánlott levélben történhetnek.

Tessék tehát a megrendelésekkel bizalmasan

☛ ez évi október 31-ig ☛

id. Hekseher Samu,

bankár és váltóirodájához Hamburgban fordulni.

(437) 5—5

Sütnivaló heringet	
küldt alant irt posta-hordocskákban 36—38 drbbl 3½ márkáért, továbbá friss fűstölt heringet (vörös hering) posta-ládacskákban 80 drbt 3½ bírod. márkáért; ugyeztint kocsnya angolnát 6½ márkáért; sütt angolnát 6 márkáért posta-hordocskákban; mindezeket bérmentve, az érték után vétele mellett.	
Cröslin Reg. Bez. Stralsund	Schmiedt junior.